Arviointikertomus 2018
Tarkastuslautakunta 8.5.2019
Kunnanvaltuusto 3.6.2019

KEMPELE

Sisältö

VISIO

Yhteisöllinen Kempele – elinvoimainen kasvukunta

Tarkastuslautakunnan toiminta vuonna 2018

Puheenjohtajan katsaus

Arvioinnin toteutus ja painopisteet

Strategisten tavoitteiden toteutumisen arviointi

- Hyvät yritystoiminnan edellytykset ja aktivoiva ympäristö
- Vahva talous ja hyvinvoiva henkilöstö
- Yhteisöllisyys ja aktiivinen osallisuus
- Kuntalaisten hyvinvointi ja laadukkaat palvelut

Tiivistelmä arvioinnin havainnoista ja johtopäätöksistä

Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle

Tarkastuslautakunnan arviointivuosi

Puheenjohtajan katsaus

Vuosi 2018 on tarkastuslautakuntamme toinen arviointikertomusvuosi. Arviointikertomuksemme pohjaa 2013-2018 Kempele-sopimukseen, vuoden 2018 talousarvioon, tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen.

Tarkastuslautakunnan toiminnan sujuvuutta häiritsi jossain määrin sen jäsenten vaihtuvuus.

Vuonna 2018 talouden kasvu jatkui vielä vahvana, vaikka jo loppuvuodesta alkoivatkin ennusteet kertoa kasvunäkymien hiipumisesta.

Kempeleen kunnan vetovoimaisuus muuttovoittoisena kuntana pysyi edelleen vahvana, väestönkasvu oli nopeinta Oulun seudulla ja suhteellisesti toiseksi nopeinta koko maassa.

Työllisyystilanne kohentui myös Kempeleessä ja työttömien määrä väheni, samoin Kempeleen työpaikkakehitys jatkoi kasvuaan.

Verotulojen vuosittainen 3-5 % kasvuennuste ei toteutunut vaan jäi 2,1 % .

Toimintakulujen kasvu oli kautta linjan on n. 3,8 % ja sen hillitsemiseen tulee jatkossa löytää keinoja. Toimintakulujen huomattavassa kasvussa näkyy mm. ikääntyneiden määrän ja palvelujen kasvun myötä kustannusten nousu, joka oli 16 %.

Kempeleen maanmyynti kasvoi, tonttikauppa ja rakentaminen oli vireää, uusia yrityksiä perustettiin 116 (v. 2017 99). Kunnan tasapuolinen kehittäminen asunto-rakentamisen osalta on lähtenyt toteutumaan kaavoituksessa.

Kempeleen investointitaso jatkaa edelleen kasvuaan ollen nyt 19 milj. euroa (2017 17,6 milj. euroa), josta merkittävimpinä Linnakankaan koulun laajennus, Zatelliitin ramppien valmistuminen sekä Ylikylän päiväkoti/koulu -investointi.

Tarkastuslautakunnan arviointivuosi

KEMPELE

Puheenjohtajan katsaus jatkuu

Lainakannan kasvu 26 %:lla on merkittävää vuoden 2018 aikana ja nyt lainamäärä on noussut yli maan keskiarvon ollen 3.156 euroa /asukas. Konsernivelka on 3.967 euroa/asukas, mikä kertoo kunnan todellisen velkatason.

Velkamäärän kasvua tulisi hillitä investointeja keventämällä, mutta tosiasiallisesti Kempeleen investointipaineet jatkavat kasvuaan uusilla haasteilla tulevan arviointivuoden 2019 aikana. Tämä asettaa meille päättäjille todella merkittäviä vastuita jatkossa.

Hallitun ja riittävän väestönkasvun tavoitetta tulee tarkastella myös siinä valossa, että vetovoimaisen kunnan uusien asukkaiden tarvitsemien lakisääteisten palvelujen tuottaminen infrastruktuurin ohella, vaatii huomattavaa panostusta ja lisäinvestointeja jatkossakin. Tähänkin kunnan tulee pystyä vastaamaan.

Terveyskeskuspalvelut ovat kunnassamme edulliset ja laadukkaat, asiakastyytyväisyys on korkea. Terveydenhuollon valinnanvapauslaki tuo jatkuvasti uusia ulkokuntalaisia palveluiden käyttäjiä – jo yli 600 asiakasta.

Kuntaan muuttaa hyvien palvelujen piiriin myös paljon ikääntyneitä ja se osaltaan asettaa merkittäviä paineita mm. ikähoivan ja kotihoidon palvelujen tuottamiseen.

Viime aikoina on mediassa esillä ollut ikäihmisten palvelun valitettavan ala-arvoiset tapahtumat – asiakkaiden huono kohtelu, hoiva sekä hoito. Tähän tulee puuttua riittävän usein tehtävillä tarkastus- ja valvontakäynneillä sekä riittävän kattavilla sopimusehdoilla.

Tarkastuslautakunta esittääkin, että myös Kempeleen ikähoivan ostopalvelujen tuottajien valvontaa tulee tehostaa ja tehdä enemmän yllätyksenomaiseksi, välttyäksemme näin mahdollisilta ikäviltä tapahtumilta.

Tarkastuslautakunnan arviointivuosi

Puheenjohtajan katsaus jatkuu

Kunnantalosta luopumis- ja purkupäätös tehtiin valtuustossamme yksimielisesti.

Päiväkotien ja koulujen rakenne- ja sisäilmaongelmat tarvitsevat edelleen selvityksiä ja toimenpiteitä tiloissa toimivien henkilöiden terveyden turvaamiseksi.

Tarkastuslautakunta toteaa, että Kempeleen kunta jatkaa hyvää kehitystään. Velan ja investointien määrä on huomattava ja edellyttää päätöksenteossa pitkäjänteisyyttä, yksituumaisuutta ja hyvää ennakointia.

Erityisiä tarkastuslautakunnan havaitsemia huolenaiheita ja nostoja ei paljon ole. Tarkastuslautakunta toteaa, että edelleen tarkan talouden, huolellisen suunnittelun ja toteutuksen tulee jatkua kaikilla sektoreilla.

Uusi **Kempele -sopimus** on laadittu ja hyväksytty valtuustossa syksyllä 2018. Se on ohjenuoranamme ja päätöksenteon pohjana valtuustotyöskentelyssämme.

Sopimuksen strategisten linjausten pohjalta teemme myös seuraavan arviointivuoden kertomuksemme.

Kiitän lämpimästi tarkastuslautakunnan jäseniä ja sihteeriämme erinomaisesta, hyvässä yhteishengessä tehdystä työstä. Lautakuntamme on pohtinut ja keskustellut asioista monipuolisesti, kiihkottomasti ja olennaiseen keskittyen.

Tuula Rauma

tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Tarkastuslautakunnan arviointivuosi

Tarkastuslautakunnan toiminta ja tilintarkastus

Valtuuston asettamia tavoitteita ja niiden toteutumista on arvioitu saatujen selvitysten, kunnanhallituksen laatiman toimintakertomuksen ja henkilöstökertomuksen sekä muun asiakirja-aineiston perusteella.

Tarkastuslautakunta on tutustunut kunnan toimintaan, talousarvioon 2018 ja taloussuunnitelmaan 2019-2020 sekä tilinpäätökseen 2018, jonka kunnanhallitus allekirjoitti 25.3.2019.

Tarkastuslautakunta on pitänyt vuoden 2018 arviointiin liittyen 12 kokousta. Kokouksiin on kutsuttu haastateltaviksi kunnanjohtajan ja muiden johtavien viranhaltijoiden lisäksi tytäryhteisöjen edustajat.

Tarkastuslautakunta on arviointityönsä tueksi perehtynyt eri toimielinten pöytäkirjoihin sekä tehnyt tutustumiskäynnit Linnakankaan yhtenäiskouluun, terveyskeskukseen ja sosiaalitoimistoon.

Painopisteinä tilikaudella 2018:

- **kunnanjohto ja konserni**
- **opetus**
- **terveys ja toimintakyky**
- **maankäyttö**

Tarkastuslautakunnan arviointivuosi

Jäsenet

Tuula Rauma, puheenjohtaja
Pirjo Heikkinen 10.12.2018, varapuheenjohtaja
Samuli Karppinen 14.5. - 10.12.2018
Pauli Määttä 14.5.2018 asti
Lasse Järvenpää
Toivo Piira
Leena Askeli

Varajäsenet

Jaakko Okkonen
Anni-Maija Siira

Jouko Etelä 2017-2019
Pekka Vatjus-Anttila
Paula Pohjanrinne

Sihteeri

Tiina Mikkonen-Brännkärr JHT, KHT

Tilintarkastaja

Kunnan tilintarkastajana toimi tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Oy, vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, KHT Tiina Mikkonen-Brännkärr.

Tarkastuslautakunta

Pirjo Heikkinen | Lasse Järvenpää | Leena Askeli | Tuula Rauma | Toivo Piira | Tiina Mikkonen-Brännkärr

Tarkastuslautakunnan arviointivuosi

Tarkastuslautakunnan toiminta ja tilintarkastus

7.6.2018
- Tekninen johtaja Risto Sarkkinen, maankäyttöpäällikkö Petri Joro ja kaavoittaja Kaija Muranen, katsaus kunnan maankäyttöön
- Elinkeinojohtaja Miia Marjanen, katsaus kunnan elinvoimaan

23.8.2018
- Tietohallintopäällikkö Pasi Takalo, katsaus tietohallintopalveluiden toimintaan

13.9.2018
- Rehtori Timo Kalermo, tutustuminen Linnakankaan koulun toimintaan
- Tilintarkastaja JHT, KHT Tiina Mikkonen-Brännkärr, tilintarkastajan työohjelman 2018 esittely

11.10.2018
- Kunnanjohtaja Tuomas Lohi, kunnanhallituksen vastaukset vuoden 2017 arviointikertomukseen

7.11.2018
- Terveysjohtaja Jouko Koskela, tutustumiskäynti terveyskeskukseen

Tarkastuslautakunnan arviointivuosi

29.11.2018
- Tilintarkastaja JHT, KHT Tiina Mikkonen-Brännkärr, raportointi tilikauden 2018 aikaisesta tarkastuksesta

10.1.2019
- Hallintojohtaja Virva Maskonen, selostus kunnan eetisistä periaatteista
- Kunnanjohtaja Tuomas Lohi, ajankohtaiskatsaus

13.2.2019
- Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Marja-Leena Meriläinen, katsaus terveyskeskukseen sekä opetukseen
- Sosiaalijohtaja Tarja Kinnunen, sosiaalinen turvallisuus tänään

11.4.2019
- Tilintarkastaja JHT, KHT Tiina Mikkonen-Brännkärr, raportointi tilikauden 2019 tarkastuksesta

25.4.2019
- Talousjohtaja Juho Leppänen, tilinpäätös 2018
- Henkilöstöpäällikkö Minna Vinkki, henkilöstöraportti 2018

Lisäksi kolme kokousta, joissa tarkastuslautakunta on laatinut tarkastussuunnitelman toimikaudekseen sekä laatinut arviointikertomusta.

Tarkastuslautakunnan arviointivuosi

Poimintoja edellisen vuoden 2017 arviointikertomuksen huomioista

- Millä aikataululla opetuksen sähköisen oppimisympäristön vaatimat laitehankinnat aiotaan toteuttaa? Mitä toimenpiteitä aiotaan tehdä langattomien verkkojen häiriöiden korjaamiseksi?
  - *Sähköisten palveluiden ja apuvälineiden käyttöönottoajankohtaa on arvioitava esiintyvän tarpeen ja kysynnän mukaan. Käyttöön valikoituvien sähköisten palvelujen ja apuvälineiden käyttöönotosta tulisi saada toiminnalliset ja taloudelliset hyödyt asiakkaalle/kuntalaisille. Sähköisten palveluiden ja apuvälineiden tarvetta ja palveluiden lisäämistä arvioidaan vuosittain talousarviovalmistelun yhteydessä.*

    2018: Tarkastuslautakunta toteaa, että laitekantaa on alettu uudistaa keväällä 2019.

- Tarkkaa taloudenhoitoa tulee jatkaa, koska investointitaso on tulevina vuosina liian korkea tuloihin nähden.

  2018: Tarkastuslautakunta toteaa tilinpäätösasiakirjan perusteella, että tarkasta taloudenhoidosta huolimatta kunnan toimintakulujen kasvua vuonna 2018 on ollut + 3,8 %:ia. Lisäksi lainakanta kasvoi noin 11,6 miljoonaa euroa investoinneista johtuen. Kunnalla tulee olemaan merkittävät investoinnit kuluvalla taloussuunnitelmakaudella ja tätä varten kunta on varautunut ottamaan lisää lainaa.

Tarkastuslautakunnan arviointivuosi

KEMPELE

Poimintoja edellisen vuoden 2017 arviointikertomuksen huomioista

- Riskien poistamiseksi vaadittaviin toimenpiteisiin tulee varata määrärahat.
  - *Riskienhallinta on osa kunnan jatkuvaa hallintoa, riskit tunnistetaan ja luokitellaan niiden todennäköisyyden ja vaikutusten perusteella. Kaikkia riskejä ei saada poistettua, vaan riskitaso täytyy olla riskinkantokykyyn nähden sopivalla tasolla. Riskienhallinnassa huomio kiinnitetään ennen kaikkea kriittisimpiin riskitekijöihin niin, että kunnan toiminta on aina turvattu eikä suuria vahinkoja pääse syntymään. Tarvittaville toimenpiteille varataan riittävät määrärahat huomioiden riskien kriittisyys.*

2018: Tarkastuslautakunta toteaa, että riskienkartoitus on tehty.

Tarkastuslautakunnan arviointivuosi

KEMPELE

Poimintoja edellisen vuoden 2017 arviointikertomuksen huomioista

- Hankintaohjeita tulee noudattaa ja delegointipäätöksistä on näkyvissä hankintavaltuudet.
  - *Hankintaohjetta tulee noudattaa ja tämän noudattamista seurataan pistokokein. Ellei ohjetta ole noudatettu, tähän puututaan.*

Tarkastuslautakunta toteaa, että vuoden 2018 aikana:

- Kunnan tietotekniikan hankintaprosessia on alettu kehittää.
- Tietohallintoon vuonna 2017 tehdyn asiakastyytyväisyyskyselyn mukaan kehitettävää on tavoitettavuudessa, asiakaspalvelussa ja hankintojen nopeudessa. Näihin on vastattu prosesseja uudistamalla.

Tarkastuslautakunta seuraa ja arvioi vuosittain riskienhallinnan ja hankintaohjeiden noudattamisen toteutumista.

Strategisten tavoitteiden toteutumisen arviointi

KEMPELE
HYVÄ KASVAA KEMPELEESSÄ

Hyvät yritystoiminnan edellytykset ja aktivoiva ympäristö

KEMPELE

Kempele-sopimus pähkinänkuoressa

vuosille 2013 -2018

Visio	Yhteisöllinen Kempele - elinvoimainen kasvukunta			
Arvot	Luovuus	Turvallisuus	Kuntalaislähtöisyys	Yhteisöllisyys
Strategiset päämäärät	Hyvät yritystoiminnan edellytykset ja aktivoiva ympäristö	Vahva talous ja hyvinvoiva henkilöstö	Yhteisöllisyys ja aktiivinen osallisuus	Kuntalaisten hyvinvointi ja laadukkaat palvelut
Kriittiset menestys-tekijät	Hallittu ja riittävä väestönkasvu Edellytykset vahvalle yritystoiminnalle Kunnan vetovoimaisuuden lisääminen Turvallinen ja aktivoiva ympäristö	Kunnan talous on vahva Kempeleen kunta on arvostettu ja vetovoimainen työnantaja	Joustava päätöksenteko ja yhteen hiileen puhaltaminen Aktiivisen osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen	Palvelurakenteiden ja tuotantotapojen uudistaminen Ikäihmisten palveluiden rakenteen ja sisällön uudistaminen Palvelut järjestetään asiakaskeskeises-tija laadukkaasti Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen Palveluiden tehostaminen tek-nologisilla ja sähköisillä mene-telmillä

Nykyinen **väestönkasvun tavoite** on tarkastuslautakunnan arvion mukaan sopiva.

Tavoitteen asettelussa **”kunnan vetovoimaisuuden lisääminen”** on käytetty sanaa aktiivinen.

Tarkastuslautakunta kysyy, milloin toiminta on tarpeeksi aktiivista?

Viimeisimpien (**v 2015**) THL:n tilastojen mukaan jalankulkijoiden kaatumiset jää- ja lumikeleillä on lisääntynyt 10 % vuodesta 2014 (viittaus: TP2018 sivu 73).

Tarkastuslautakunta kysyy, onko tapaturmatilaston käyttäminen mittarina realistinen, koska tieto on ”vanhaa”?

Tarkastuslautakunta arvioi, olisiko <u>koetun turvallisuuden</u> mittaaminen kuntatasolla parempi vaihtoehto tapaturma-tilastotiedolle, jota ei ole saatavilla?

Vahva talous ja hyvinvoiva henkilöstö

KEMPELE

Kempele-sopimus pähkinänkuoressa

vuosille 2013 -2018

Visio	Yhteisöllinen Kempele - elinvoimainen kasvukunta			
Arvot	Luovuus	Turvallisuus	Kuntalaislähtöisyys	Yhteisöllisyys
Strategiset päämäärät	Hyvät yritystoiminnan edellytykset ja aktivoiva ympäristö	Vahva talous ja hyvinvoiva henkilöstö	Yhteisöllisyys ja aktiivinen osallisuus	Kuntalaisten hyvinvointi ja laadukkaat palvelut
Kriittiset menestys-tekijät	Hallittu ja riittävä väestönkasvu Edellytykset vahvalle yritystoiminnalle Kunnan vetovoimaisuuden lisääminen Turvallinen ja aktivoiva ympäristö	Kunnan talous on vahva Kempeleen kunta on arvostettu ja vetovoimainen työnantaja	Joustava päätöksenteko ja yhteen hiileen puhaltaminen Aktiivisen osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen	Palvelurakenteiden ja tuotantotapojen uudistaminen Ikäihmisten palveluiden rakenteen ja sisällön uudistaminen Palvelut järjestetään asiakaskeskeises-tija laadukkaasti Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen Palveluiden tehostaminen tek-nologisilla ja sähköisillä mene-telmillä

Lainamäärä tilinpäätös 2018

- Konsernilaina 3.967 euroa/as (v. 2017 3.485 euroa)
- Kuntalaina 3.156 euroa/as (ka v. 2017 n. 2.941 €) noussut yli kuntien keskiarvon
- **Lainanhoitokate** pienentynyt, ollen noin 1 (juuri ja juuri tyydyttävä)
  - >2 hyvä
  - 1-2 tyydyttävä,
  - <1 vuosikate ei riitä korkoihin eikä lyhennyksiin)

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan investointi-tarpeet ovat edelleen suuret ja kysyy, miten hankkeet rahoitetaan ja huolehditaan, että kunnan talous säilyy vahvana?

Vahva talous ja hyvinvoiva henkilöstö

KEMPELE

Kempele-sopimus pähkinänkuoressa

vuosille 2013 -2018

Visio	Yhteisöllinen Kempele - elinvoimainen kasvukunta			
Arvot	Luovuus	Turvallisuus	Kuntalaislähtöisyys	Yhteisöllisyys
Strategiset päämäärät	Hyvät yritystoiminnan edellytykset ja aktivoiva ympäristö	Vahva talous ja hyvinvoiva henkilöstö	Yhteisöllisyys ja aktiivinen osallisuus	Kuntalaisten hyvinvointi ja laadukkaat palvelut
Kriittiset menestys-tekijät	Hallittu ja riittävä väestönkasvu Edellytykset vahvalle yritystoiminnalle Kunnan vetovoimaisuuden lisääminen Turvallinen ja aktivoiva ympäristö	Kunnan talous on vahva Kempeleen kunta on arvostettu ja vetovoimainen työnantaja	Joustava päätöksenteko ja yhteen hiileen puhaltaminen Aktiivisen osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen	Palvelurakenteiden ja tuotantotapojen uudistaminen Ikäihmisten palveluiden rakenteen ja sisällön uudistaminen Palvelut järjestetään asiakaskeskeises-tija laadukkaasti Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen Palveluiden tehostaminen tek-nologisilla ja sähköisillä mene-telmillä

Henkilöstöraportti 2018

- **Sairauspoissaolojen** määrä laskenut 16,8 pv (v. 2017 17,7 pv), mutta ateria- ja puhdistuspalveluhenkilöstön poissaolojen kasvu lähti uudelleen nousuun
- **Työterveyshuollon kustannusten** vuosittaista nousua osaltaan selittää lisääntyneet psykologipalveluiden käyttö.
- Vuonna 2018 ei ole **Innostuskyselyä** tehty.

Tarkastuslautakunta toteaa, että **työterveyshuollon lakisääteistä perustasoa kattavampi sopimus** lisää työhyvinvointia ja on myös kunnalle kustannustehokasta.

Tarkastuslautakunta kysyy, tehdäänkö innostuskysely luottamus-henkilöille ja nähdäänkö se tarpeelliseksi?

Yhteisöllisyys ja aktiivinen osallisuus

KEMPELE

Kempele-sopimus pähkinänkuoressa

vuosille 2013 -2018

Visio	Yhteisöllinen Kempele - elinvoimainen kasvukunta			
Arvot	Luovuus	Turvallisuus	Kuntalaislähtöisyys	Yhteisöllisyys
Strategiset päämäärät	Hyvät yritystoiminnan edellytykset ja aktivoiva ympäristö	Vahva talous ja hyvinvoiva henkilöstö	Yhteisöllisyys ja aktiivinen osallisuus	Kuntalaisten hyvinvointi ja laadukkaat palvelut
Kriittiset menestys-tekijät	Hallittu ja riittävä väestönkasvu Edellytykset vahvalle yritystoiminnalle Kunnan vetovoimaisuuden lisääminen Turvallinen ja aktivoiva ympäristö	Kunnan talous on vahva Kempeleen kunta on arvostettu ja vetovoimainen työnantaja	Joustava päätöksenteko ja yhteen hiileen puhaltaminen Aktiivisen osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen	Palvelurakenteiden ja tuotantotapojen uudistaminen Ikäihmisten palveluiden rakenteen ja sisällön uudistaminen Palvelut järjestetään asiakaskeskeises-tija laadukkaasti Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen Palveluiden tehostaminen tek-nologisilla ja sähköisillä mene-telmillä

- Tavoite: Valtuutettujen kokemus vaikutusmahdollisuuksistaan pysyy hyvänä tai erittäin hyvänä

  => ei voida arvioida, kun kyselyn toteutus vasta 2019

- **Tarkastuslautakunta toteaa** jälleen, että tilikauden **tavoite** aloitteiden käsittelyaikojen, oikaisuvaatimusten ja valitusten osalta on **epärealistinen prosessin etenemisen** (kokousaikataulu) vuoksi
- **Tarkastuslautakunta toteaa** ilahtuneena, että **Kempele Akatemia**n toiminta vastaa edelleen hyvin eri kuntalaisryhmien tarpeisiin tuottamalla monipuolisia palveluja.
- Yli 90 % **kuntakysely**yn vastanneista piti kunnasta poismuuttoa epätodennäköisenä, yli 94 % suosittelisi kuntaa muille.
- **Kunta vai kaupunki** –kysely osoitti, että kuntalaisilla on aitoa ja aktiivista kiinnostusta vaikuttaa asuinkuntansa asioihin ja päätöksentekoon.
- Muutoksenhakuja oli 14 - tavoite alle 10

Tarkastuslautakunta kysyy, miksi muutoksenhakujen määrä on kasvanut?

Kuntalaisten hyvinvointi ja laadukkaat palvelut

KEMPELE

Kempele-sopimus pähkinänkuoressa

vuosille 2013 -2018

Visio	Yhteisöllinen Kempele - elinvoimainen kasvukunta			
Arvot	Luovuus	Turvallisuus	Kuntalaislähtöisyys	Yhteisöllisyys
Strategiset päämäärät	Hyvät yritystoiminnan edellytykset ja aktivoiva ympäristö	Vahva talous ja hyvinvoiva henkilöstö	Yhteisöllisyys ja aktiivinen osallisuus	Kuntalaisten hyvinvointi ja laadukkaat palvelut
Kriittiset menestys-tekijät	Hallittu ja riittävä väestönkasvu Edellytykset vahvalle yritystoiminnalle Kunnan vetovoimaisuuden lisääminen Turvallinen ja aktivoiva ympäristö	Kunnan talous on vahva Kempeleen kunta on arvostettu ja vetovoimainen työnantaja	Joustava päätöksenteko ja yhteen hiileen puhaltaminen Aktiivisen osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen	Palvelurakenteiden ja tuotantotapojen uudistaminen Ikäihmisten palveluiden rakenteen ja sisällön uudistaminen Palvelut järjestetään asiakaskeskeises-tija laadukkaasti Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen Palveluiden tehostaminen tek-nologisilla ja sähköisillä mene-telmillä

- **Tarkastuslautakunta esittää**, että **tietohallinnon kehittämistä** tulee edelleen jatkaa ja tulee huolehtia mm. langattomien verkkojen toimivuudesta**.**

  => tietohallinnon asiakastyytyväisyyskyselyn tulos antaa hyvän vaikutelman (mikäli asteikko on 4-10) tilanteen parantumisesta. Mutta, koska vasta ensimmäinen kysely, ei vertailua voida tehdä.

- **Tarkastuslautakunta toteaa**, että **sähköisiä palveluita** lisättäessä tulee seurata niiden toimivuutta ja käytännöllisyyttä.

  => mittari on määrällinen, mutta tavoitteen toteumassa ei ilmoiteta määrää

- **Tarkastuslautakunta toteaa**, että **kehittämishankkeiden** etenemistä voidaan arvioida, mutta ei ole otettu kantaa prosessikuvauksiin

  => LaNuPe: Kehittämishankkeiden eteneminen kuvattu, mutta asiakaslähtöiset prosessikuvausten tilanne jää selvittämättä

- **Tarkastuslautakunta toivoo**, että **vammaispalveluiden uusien työmenetelmien** käyttöönoton vaikutuksia seurataan jatkossa.

Tarkastuslautakunta kysyy, kattavatko tehdyt kyselyt myös yhteisöt?

Kuntalaisten hyvinvointi ja laadukkaat palvelut

KEMPELE

Kempele-sopimus pähkinänkuoressa

vuosille 2013 -2018

Visio	Yhteisöllinen Kempele - elinvoimainen kasvukunta			
Arvot	Luovuus	Turvallisuus	Kuntalaislähtöisyys	Yhteisöllisyys
Strategiset päämäärät	Hyvät yritystoiminnan edellytykset ja aktivoiva ympäristö	Vahva talous ja hyvinvoiva henkilöstö	Yhteisöllisyys ja aktiivinen osallisuus	Kuntalaisten hyvinvointi ja laadukkaat palvelut
Kriittiset menestys-tekijät	Hallittu ja riittävä väestönkasvu Edellytykset vahvalle yritystoiminnalle Kunnan vetovoimaisuuden lisääminen Turvallinen ja aktivoiva ympäristö	Kunnan talous on vahva Kempeleen kunta on arvostettu ja vetovoimainen työnantaja	Joustava päätöksenteko ja yhteen hiileen puhaltaminen Aktiivisen osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen	Palvelurakenteiden ja tuotantotapojen uudistaminen Ikäihmisten palveluiden rakenteen ja sisällön uudistaminen Palvelut järjestetään asiakaskeskeises-tija laadukkaasti Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen Palveluiden tehostaminen tek-nologisilla ja sähköisillä mene-telmillä

Tarkastuslautakunta toteaa

Peruspalvelut

- Kulttuuritapahtumien määrän tavoite olisi hyvä esittää myös **numeerisena**.
- Mittarina **sähköisten palveluiden käyttöönottojen määrä ja palvelujen toimivuus**

  => toteutunut osittain - palvelujen kehittämistä on jatkettu
- Tavoitteen toteutumisessa - **uusien palveluiden käyttöönotto on tulevaisuutta** ja **mittarin tulos puuttuu**.
- **Mittarina** uusien työmenetelmien käyttöönoton seuranta

  =>toteuma **puuttuu**

Tekniset palvelut

- Kuntalaiskyselyn ja asiakas**tyytyväisyysmittauksien tulokset puuttuvat toteumassa**
- Tavoite - sähköisten palveluiden käyttöönottojen määrä ja palvelujen toimivuus. **Toteuma ei vastaa mittaria**.

Kuntalaisten hyvinvointi ja laadukkaat palvelut

KEMPELE

Kempele-sopimus pähkinänkuoressa

vuosille 2013 -2018

Visio	Yhteisöllinen Kempele - elinvoimainen kasvukunta			
Arvot	Luovuus	Turvallisuus	Kuntalaislähtöisyys	Yhteisöllisyys
Strategiset päämäärät	Hyvät yritystoiminnan edellytykset ja aktivoiva ympäristö	Vahva talous ja hyvinvoiva henkilöstö	Yhteisöllisyys ja aktiivinen osallisuus	Kuntalaisten hyvinvointi ja laadukkaat palvelut
Kriittiset menestys-tekijät	Hallittu ja riittävä väestönkasvu Edellytykset vahvalle yritystoiminnalle Kunnan vetovoimaisuuden lisääminen Turvallinen ja aktivoiva ympäristö	Kunnan talous on vahva Kempeleen kunta on arvostettu ja vetovoimainen työnantaja	Joustava päätöksenteko ja yhteen hiileen puhaltaminen Aktiivisen osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen	Palvelurakenteiden ja tuotantotapojen uudistaminen Ikäihmisten palveluiden rakenteen ja sisällön uudistaminen Palvelut järjestetään asiakaskeskeises-tija laadukkaasti Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen Palveluiden tehostaminen tek-nologisilla ja sähköisillä mene-telmillä

Tarkastuslautakunta tiedustelee

- **Onko TP 2018 tavoitteena ollut sairastavuusindeksin alentuminen toteutunut?**
- **Mitä TP 2018 teknisten palveluiden mittari uudet työmenetelmät ovat ja miten niitä on seurattu?**
- **Mitkä ovat TP 2018 teknisten palveluiden kuntalaiskyselyn ja asiakastyytyväisyysmittauksien tulokset?**
- **Miksi TP 2018 teknisten palveluiden uusia sähköisiä palveluita ei ole mainittu toteumassa?**

Yhteenveto kunnan strategisten tavoitteiden toteutumisesta

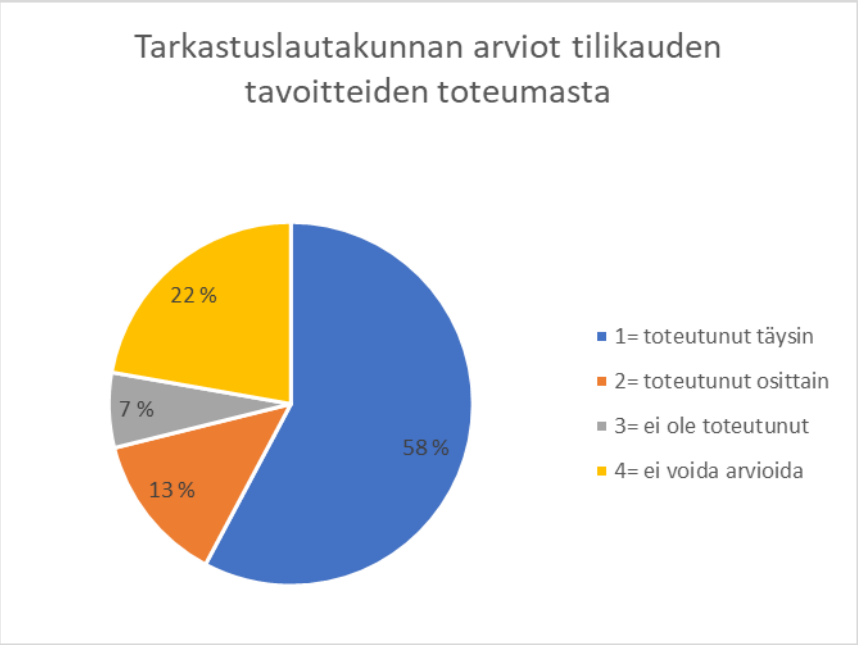

Tarkastuslautakunta arvioi, että kunnan strategiset tavoitteet ovat toteutuneet mm.

- vahvan yritystoiminnan edellytysten luomisessa,
- kunnan vetovoimaisuuden lisäämisessä (muuttovoitto),
- aktiivisen osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamisessa,
- ikäihmisten palvelujen rakenteiden ja sisällön uudistamisessa

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan strategiset tavoitteet eivät kaikilta osin toteutuneet tai toteumaa ei voida arvioida osioilla mm.

- joustava päätöksenteko (kysely parillisena vuonna)
- palvelurakenteiden ja tuotantotapojen uudistaminen
- Palveluiden tehostaminen teknologisilla ja sähköisillä menetelmillä

Yhteenveto kunnan strategisten tavoitteiden toteutumisesta

KEMPELE

Toteutumisen arviointi strategisten päämäärien mukaan							
Strategiset päämäärät	**1**	**2**	**3**	**4**			
Edellytykset vahvalle yritystoiminnalle	3	1	0	0		1= toteutunut täysin	
Hyvät yritystoiminnan edellytykset ja aktivoiva ympäristö	0	0	0	0		2= toteutunut osittain	
Hallittu ja riittävä väestönkasvu	1	0	0	0		3= ei ole toteutunut	
Kunnan vetovoimaisuuden lisääminen	8	0	0	0		4= ei voida arvioida	
Kunnan talous on vahva	1	0	1	0			
Joustava päätöksenteko ja yhteen hiileen puhaltaminen	0	0	2	1			
Aktiivisen osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen	2	0	0	0			
Palvelurakenteiden ja tuotantotapojen uudistaminen	2	2	0	2			
Kempeleen kunta on arvostettu ja vetovoimainen työnantaja	1	0	0	2			
Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen	1	0	0	0			
Palveluiden tehostaminen teknologisilla ja sähköisillä menetelmillä	0	2	0	2			
Ikäihmisten palveluiden rakenteen ja sisällön uudistaminen	3	0	0	0			
Palvelut järjestään asiakaskeskeisesti ja laadukkaasti	0	1	0	1			
Turvallinen ja aktivoiva ympäristö	1	0	0	1			

Opetus

Opetuksen alaprosessi saavutti toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteensa.

Opetussuunnitelmien ja uusien oppimisympäristöjen kehittämistyötä jatkettiin.

Ylikylän päiväkoti/koulu investointihanke käynnistyi.

Linnakankaan koulu aloitti 1.8.2018 1-9 –luokkaisena.

Kirkonkylän koulujen tilatarvetyöryhmä aloitti toimintansa.

Linnakankaan koulu, kuvagalleria, Kempeleen kunta

Opetuksen tieto- ja viestintästrategian valmistelutyö käynnistettiin.

Tarkastuslautakunta kiittää opetustoimen henkilöstöä aktiivisesta toiminnasta hankerahoituksien saamiseksi kuntaan.

- Kielten opiskelun varhentaminen- hanke
- Perusopetuksen innovaatio- ja kokeilutoiminta -hanke
- Kerhotoiminnan kehittäminen -hanke
- Perusopetuksen tasa-arvon edistäminen -hanke

Hyvän kasvun ohjelman mukaiset kyselyt toteutettiin oppilaille, huoltajille ja opettajille kevätlukukauden aikana.

Tarkastuslautakunta tiedustelee, onko kyselyn perusteella tarvetta ryhtyä toimenpiteisiin?

Terveys ja toimintakyky

Terveydenhuollon valinnanvapauslain 2014/48§ mukaan, kansalainen voi valita oman perusterveydenhuollon tuottajan yli kuntarajojen.

Kempeleen terveyskeskuksen palveluiden piirissä on **yli 600** Kempeleen terveyskeskuksen valinnutta henkilöä.

Palvelujen kysyntä on aiheuttanut **ajoittain ruuhkautumista** terveyskeskuspalveluissa. Eniten sitä on ilmennyt vastaanoton, suun terveydenhuollon ja mielen-terveyshuollon palveluissa.

Tarkastuslautakunta kysyy:

- **minkä verran hoitotakuun edellyttämät odotusajat ylittyvät ja mitä tarkoittaa ajoittain ruuhkautuminen?**

Hoidonporrastuksen muuttumisesta johtuen **aineiden ja tarvikkeiden ostot ylittyivät** (toteuma 146,6 %).

Ostokustannusten kasvua on mm:

- hoitotarvike- ja välinejakeluissa (mm. diabetesvälineet- ja seurantalaitteet, uniapnealaitteet, haavanhoitotuotteet, inkontinessituotteet)
- lääkehoidossa (opiaattikorvaushoito, suonensisäiset lääkehoidot yms.)

ESH kokonaiskustannukset laskivat n. 1 milj. euroa v. 2017 verrattuna.

Tarkastuslautakunta kysyy:

- **käytetäänkö Kempeleessä tarpeeksi tietotekniikan tuomia mahdollisuuksia terveydenhuollossa ja vanhustenhoidossa**
- **onko kehitteillä mm. etähoitajapalvelua, jolla voitaisiin mahdollisesti turvallisesti vähentää kotikäyntejä eli mikä on vanhustenhoidon ”digiloikka” -tilanne?**

Maankäyttö

Kunnan hyvä maaomaisuuden hallinta - hankinta ja luovutus sekä niihin liittyvät toimet kuten kaavoitus edistää mm. kunnan elinvoimaa kuntalaisten ja yritysten näkökulmista.

- Kunnan vetovoimaisuuden lisääminen sekä hallittu ja riittävä väestön kasvu on tältä osin saavutettu.
- Maanmyyntituloja on kertynyt yhteensä 4,5 miljoonaa euroa.
- Raakamaata on hankittu noin 22 hehtaaria.
- Maapoliittisen ohjelman päivitys on aloitettu.
- Asuntotonttien myynti ja luovutus on ollut vilkasta. Asuntotontteja luovutetaan jatkossa tasaisemmin kunnan eri alueilla, jotta palveluiden (varhaiskasvatus ja opetus) tarjonta ja tarve kohtaavat paremmin.

Lisääntynyt **tonttien vuokraus** on lisännyt tasaisesti kunnan maanvuokratuloja.

- Yritystonttitarjonta on lisääntynyt 11,5 hehtaaria.
- Maanmyynnin talousarviota pienennettiin johtuen Zatelliitiin kauppatontin myynnin toteutumattomuudesta.

Yritystonttien osalta tarkastuslautakunta edelleen tiedustelee, miten tonttien kysynnän ja tarjonnan kohtaaminen on edistynyt?

Kunnan talous

Vuosikatteen, poistojen ja investointimenojen vertailu

- Kunnan vuosikate riitti vuonna 2018 suunnitelman-mukaisten poistojen kattamiseen ja riittänee myös taloussuunnitelmakaudella 2019 - 2021.
- Kunnalla tulee taloussuunnittelukaudella olemaan huomattavat vuosittaiset investointimenot. Kunta on taloussuunnitelmassa varautunut ottamaan vuosina 2019 – 2021 noin 30 miljoonaa euroa lainaa.

(1.000 €)	Talous-suunni-telma 2021	Talous-suunni-telma 2020	Talous-arvio 2019	Toteu-tunut 2018	Toteu-tunut 2017	Toteu-tunut 2016
Vuosikate	6 746	6 589	6 340	6 618	7 445	9 685
Poistot	-6 510	-6 480	-6 331	-5 144	-5 468	-5 143
Kate poistojen jälkeen	236	109	9	1 474	1 977	4 542
Investoin-timenot	-5 920	-8 450	-14 764	-18 916	-19 469	-9 953

Verotulot

- Verotulojen kertymä kasvoi edellistä vuodesta 2017, kasvua + 1,4 miljoonaa euroa. Verotuloja kertyi 68,7 miljoonaa euroa, mikä on enemmän kuin talousarviossa arvioitiin ja muutostalousarvio ylittyi tältä osin 0,3 miljoonaa euroa. Kunnallisverotuloja kertyi kertomusvuonna 61,3 miljoonaa euroa (2017: 60,2).
- Kiinteistöverotuotot olivat 3,7 miljoonaa euroa (+ 2 %) ja yhteisöverotuotot 3,7 miljoonaa euroa (+ 7 %).
- Asukasta kohden verotuloja kertyi vuonna 2018 noin 3.831 euroa (2017: 3.836 euroa / asukas). Tuloveroprosentti 20,5 % pysyi ennallaan.

Toimintakate

- Toimintakatteen toteuma oli 1,5 miljoonaa euroa muutostalousarviota parempi ja 2,1 miljoonaa euroa heikompi kuin vuonna 2017. Kempeleen toimintakate pieneni 2,6 %.

Konserniyhtiöiden arviointi

Kempeleen Vesihuolto Oy

Talousarviossa yhtiölle on asetettu tavoitteita koskien

- investointien toteutumista ja verkoston sekä laitosten suunnitelmallista peruskorjausta
- uuden asiakastietojärjestelmän käyttöönottoa
- talous- ja palkkahallinnon palveluiden hankintaa

Tavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunta toteaa, että asetetut tavoitteet on pääosin saavutettu. Yhtiön toiminta kasvaa Kempeleen kunnan kehityksen mukaisesti. Asiakastietojärjestelmän käyttöönotto siirtyy vuoden 2019 loppupuolelle tai vuoden 2020 alkupuolelle.

Lautakunnan arviot ja suositukset

Tarkastuslautakunta toteaa, että vuonna 2018 investoinnit olivat 0.724 miljoonaa euroa. Edelleenkin Suomen edullisinta vettä tarjoavan yhtiön liiketoiminnan tulos on tasapainossa.

Kiinteistö Oy Kempeleenkartano

Talousarviossa yhtiölle on asetettu tavoitteita koskien

- remonttien toteutusta
- käyttöasteen parantamista
- talous- ja palkkahallinnon palveluiden hankintaa

Tavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunta toteaa, että asetetut tavoitteet on pääosin saavutettu.

Lautakunnan arviot ja suositukset

Tarkastuslautakunta toteaa, että yhtiön talous jatkaa kohentumistaan. Käyttöaste laski hieman ollen 95,1 % (95,8 %), tämä johtuu pääääsiassa remonteista, joiden aikana huoneistoja oli tyhjillään.

Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle

KEMPELE

Tarkastuslautakunta esittää kunnanvaltuustolle, että

- tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2018 merkitään tiedoksi ja että
- kunnanvaltuusto päättää velvoittaa kunnanhallituksen ilmoittamaan niistä toimenpiteistä, joihin se on arviointikertomuksen johdosta ryhtynyt. Ilmoitus pyydetään antamaan ennen vuoden 2020 talousarviokäsittelyä.

Kempeleessä 8. toukokuuta 2019

Tuula Rauma
Puheenjohtaja

Pirjo Heikkinen
varapuheenjohtaja

Lasse Järvenpää
jäsen

Leena Askeli
jäsen

Toivo Piira
jäsen

Kiitos!

Kempeleen kunta | PL 12, 90441 Kempele | puh. (08) 5587 2200 | www.kempele.fi